

tømmer det langtfra de Tab, som Krigen virkelig har paaført Samfundet. Jeg tror, at dersom vi ved at anvende 100 Mill. Kr. paa vort Forsvarsvæsen kunde naae til at skjærme os mod Angreb, naae til, at man overhovedet betænkte sig paa at angribe os, vilde disse Penge være overordentlig vel anvendte. Dersom man ikke tror, at noget Saadant kan naas, saa kan jeg meget vel forstaa, at man ser anderledes paa Sagen, men jeg haaber dog, at man altid vil vide at respektere den Tro og den Overbevisning, som vi have om, at der ad den Vej i Virkeligheden kan naas den Sikkerhed for vort Land, som vi ønske, der skal naas. Vi ere jo ogsaa villige til at anvende Penge paa andre uproductive Diemed. Jeg skal ikke tale om de Summer, som vi gibe ud til Polititi, Retspleie og andre saadanne uproductive Diemed. Jeg tror, at Enhver vil erkjende, at dersom man vilde opgibe at gjøre slige uproductive Udgifter, vilde det komme Landet dyrt at staa. Men vi anvende ogsaa ret anseelige Beløb for at værges vort Land mod Naturens Angreb. Vi have jo i de sidste ti Aar anvendt $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. til Høfder og andre Forsvarsværter for at sikre Jyllands Beskyttelse mod Havets Angreb, og vi have anvendt over $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr. til Digeanlæg paa Volland-Falster, og Staten for sit Vedkommende har bidraget $\frac{2}{3}$ Millioner til disse uproductive Udgifter. Skulde vi da ikke være ligesaa villige til at bringe Offre for at reise et Værn mod truende Angreb paa vort Folk som for at værne imod Naturens Angreb paa vort Land, og tror man ikke, at der desværre virkelig er langt større Udgift til, at der snarere kommer en stor Krig, end at der igjen kommer en Stormflod som den i 1872? Flertallet erkjender jo i Grunden ogsaa, at det finansielle Hensyn ikke er en absolut Hindring, det erkjender, at Byrden, hvor stor den end var, vilde kunne bæres og med Taalmodighed vilde blive baaren af Befolkningen, dersom denne kunde vinde den Tro, at der derved opnaaedes en virkelig Garanti for Rigets Selvstændighed og Udselighed. Jeg maa tilstaa, at hele den Kritik, som Flertallet i sin Betænkning har anvendt over Kjøbenhavns Befæstning, ikke har kunnet røkke min Overbevisning om, at dersom vi ikke kunne befæste Kjøbenhavn, da kunne vi overhovedet ikke forsvare os imod et Angreb. Jeg har fremdeles den samme Overbevisning, og jeg maa sige, at jeg har faaet noget Andet end Flertallet ud af den Fremstilling, der i Betænkningen gives af Regjeringens formentlige Valsen og Samlen i de forløbne Aar. Det forekommer mig, at naar man læser rettelig, faar man nærmest deraf dette

ud, at Troen paa og Overbevisningen om Nødvendigheden af Kjøbenhavns Befæstning mere og mere, om end langsomt og modstræbende, er trængt igjennem, og jeg finder det ret naturligt, at man har behovet Tid til at komme til en saadan forandret Opfattelse, har behovet Tid til at vurdere de helt forandrede Forhold, som ere fremkomne derved, at vi ikke længere tør betragte os som Herrer paa Havet, og har behovet Tid til at vurdere de nye Fremstrid, som ere skete paa Befæstningsvæsenets og Artilleriets Omraade. Det havde ganske vist været heldigt, om man hurtigere havde kunnet gennemløbe disse Stadier og hurtigere var naaet til den Overbevisning, som nu synes at have gennemtrængt de Sagkyndige, om Nødvendigheden og Vigtigheden heraf og om, hvad der udfordres dertil, men jeg udtaler ikke nogen Behreidelse derfor. Jeg finder det ret naturligt, om det, som ogsaa den høitærede Minister pegede paa iqaar, særlig for de ældre Militære kunde falde vanskeligt hurtigt at gjøre sig fortrolig med de forandrede Forhold og deres Anvendelse her. Jeg skal endnu kun berøre den Tvivl, som Flertallet reiser om, at der ogsaa vil kunne raades over en Befæstning, som er stor nok til at forsvare Kjøbenhavn. Jeg skal selvfølgelig ikke udtale mig om det Punkt, men hvad jeg vil bringe i Erindring er kun det, som man synes at have glemt — ialtsald finder jeg ikke mindste Antydning deraf — at Folketallet bestandig voxer, at der vil hengaa mindst 10 Aar, inden disse Forsvarsværter blive gennemførte, og at Befolkningen i Løbet af 10 Aar voxer med 10 Procent, saa at man altsaa forsaavidt maa kunne regne paa en stadig voxende Udskrivningsmasse og ogsaa i den Henseende føle noget mere Betryggelse end under de nuværende Forhold. Jeg kunde imidlertid forstaa, om man, som det er Tilfældet med Flertallet, var kommen til den Formening, til den Overbevisning, at Kjøbenhavns Befæstning, om den end mulig kunde være nødvendig til virkelig at bevare Landet overfor en Erobring, dog vil stille meget store Krav og dog ikke vil være absolut nødvendig for overhovedet at skjærme os imod et Angreb. Jeg siger, at min Overbevisning om, at Kjøbenhavns Befæstning er en nødvendig Betingelse for at kunne hævde vor Bestaaen overfor en Erobrer, ikke er bleven røkket ved Flertallets Betænkning, thi jeg har ikke set paapeget noget som helst andet Punkt, hvor der kunde lægges en Fæstning af en saadan Betydning, at den Omstændighed, at man endnu fra dansk Side holdt denne Fæstning, kunde bevirke, at ikke hele Landet maatte betragtes